

касі перевіряються закриті тижні. Особлива увага звертається на випадки помилок касира при проведенні касових документів та чи вчасно вони були виправлені. При перевірці каси приділяється увага не тільки касовій дисципліні, хоча це є важливим чинником у роботі касира, а також порядку на робочому місці, наприклад наявність їжі чи напоїв, загальний безлад, сміття під ногами, не викинуті в смітник чеки, які залишають покупці.

При виявленні порушень застосовуються методи їх усунення.

СТРАТЕГІЯ ПОДАТКОВОЇ ОПТИМІЗАЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Мошківський В.В., здобувач вищої освіти

*Науковий керівник: Хорошилова І.О., канд. екон. наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Незважаючи на розуміння і визнання необхідності сплачувати податки, для підприємства – це відтік грошових коштів і зменшення величини чистого прибутку, що скорочує його подальші можливості з реінвестування і зменшує величину потенційних дивідендів.

Обґрунтована податкова стратегія виступає інструментом, що допомагає знайти оптимальні варіанти виконання організацією обов'язків платника податків, які забезпечують зменшення податкових платежів за умов дотримання вимог законодавства, а також дає змогу гармонізувати взаємовідносини підприємства і держави. Податкова стратегія має розглядатися як один із компонентів фінансової стратегії організації. Такий підхід визначається такими причинами:

1. Головні цілі податкової стратегії, якими виступають оптимізація податкових платежів і мінімізація подат-

кових ризиків, входять до системи цільових настанов, що підтримують досягнення головних цілей фінансової стратегії – забезпечення зростання вартості компанії, що, своєю чергою, спрямовано на реалізацію її корпоративних стратегічних цілей.

2. Для підприємства сплата податків – це зростання витрат і відтік грошових коштів, що має бути враховано при формуванні стратегії управління грошовими потоками фірми.

3. Збільшення масштабів бізнесу, як правило, супроводжується зростанням податкових платежів. Вирішуючи завдання забезпечення фінансовими ресурсами, підприємство змушене паралельно вирішувати іншу задачу – пошук шляхів, що дають змогу скоротити відтік грошових коштів, у тому числі й до бюджету. Це викликає зростання податкових ризиків, які, будучи частиною системи фінансових ризиків, потребують управління в рамках єдиної фінансової стратегії.

4. Українські організації несуть істотне податкове навантаження. Водночас з боку інвесторів і контрагентів дедалі частіше висуваються вимоги щодо забезпечення прозорості бізнесу. Тому в умовах загострення конкурентної боротьби і наявності обмежень у можливості залучення позикових фінансових ресурсів необхідна ефективна і безпечна фінансова стратегія, що охоплює і сферу податкових відносин.

5. На вітчизняних підприємствах обов'язки з управління податковими платежами виконує підрозділ, що входить до складу фінансової служби (або головний бухгалтер). Керівник підрозділу з управління податками, так само як і керівники інших структурних одиниць фінансової служби, підпорядковується фінансовому директору.

Податкова стратегія – складова частина фінансової стратегії підприємства, що полягає у виборі найефективнішого варіанта сплати податкових платежів за альтернативних варіантів його господарської діяльності.

Наразі можна виокремити чотири основні типи податкових стратегій, які незалежно від факту формального проголошення реалізуються підприємствами:

- стратегія максимальної податкової безпеки спрямована на абсолютне виконання вимог податкового законодавства на основі абсолютного визнання позиції податкових органів з усіх спірних питань. Дає змогу мінімізувати податкові ризики, але супроводжується максимальним податковим навантаженням, що не відповідає головній меті фінансової стратегії – збільшенню ринкової вартості через максимізацію чистого прибутку;

- стратегія ухилення від оподаткування виражається у свідомому порушенні податкового законодавства (спотворенні доходів та (або) витрат, маніпулюванні нормами цивільного права під час кваліфікації правочинів, несплаті податків та ін.). В її основі лежить використання методів, які перебувають за межами правового поля, що не може бути прийнятним для організації, яка будує стратегію розвитку;

- стратегія «пом'якшення» податкових наслідків передбачає відмову від завідомо неправомірних угод і мінімізацію сумнівних господарських операцій. Фактично вона «балансує» між стратегією ухилення від оподаткування та стратегією податкової оптимізації. Порівняно з останньою генерує додаткові податкові ризики і може бути доволі небезпечною;

- стратегія податкової оптимізації виявляється у зменшенні величини податкових зобов'язань (або перенесенні їхнього виконання на пізніші строки), а також скороченні податкових ризиків за допомогою цілеспрямованих правомірних дій платника податків. Стратегія використовує тільки правові методи оптимізації оподаткування, тому дає змогу управляти податковими платежами, забезпечуючи при цьому мінімізацію податкових ризиків.

Слід зазначити, що в низці випадків «податкову оптимізацію» трактують як синонім «ухилення від оподаткування», хоча ці поняття є принципово різними, насампе-

ред, щодо застосування нелегітимних методів, які виключаються при побудові стратегії податкової оптимізації.

Стратегія податкової оптимізації спрямована на вирішення таких завдань:

- забезпечення сталого розвитку та зміцнення фінансової безпеки підприємства у стратегічному періоді;

- отримання додаткових конкурентних переваг як результату зниження податкового навантаження та (або) його зміщення на пізніші періоди;

- формування іміджу сумлінного платника податків, який використовує винятково правові методи управління податковими платежами та не наражає вкладення власників та інвесторів на додаткові податкові ризики.

До числа практичних рішень щодо формування стратегії податкової оптимізації належать:

- застосування всіх податкових пільг та положень, що знижують податковий тягар, від яких у низці випадків підприємство відмовляється з причин суб'єктивного характеру;

- проведення експертизи договорів організації з метою забезпечення їхньої юридичної чистоти та мінімізації ризиків;

- підвищення кваліфікації персоналу в галузі оподаткування.

Таким чином, на підставі вищевикладеного можна зробити такі висновки: податкова стратегія є компонентом фінансової стратегії компанії, спрямованим на підтримання стратегічних цілей і завдань; стратегія податкової оптимізації дає змогу організації максимально ефективно використовувати фінансові ресурси, не порушуючи норм податкового законодавства; у рамках реалізації стратегії податкової оптимізації підприємству необхідно розробити систему рішень, що враховують специфіку його діяльності.

Перелік посилань:

1. Атаманенко І. Б. Ефективність методів податкового планування. 2010. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/7900/1/48.pdf>.